

Ludmila PATLANJOGLU

Vivat Academia! Vivat Sanda Manu!

Sanda Manu se înscrie într-o serie ilustră de nume încununat de UNATC cu titlul nobil de *Doctor Honoris Causa*: Dina Cocea, Ion Zamfirescu, Paul Bortnovski, Olga Tudorache, Liviu Ciulei, Radu Beligan, David Esrig, Radu Penciulescu, Victor Rebengiuc, Gheorghe Dinică, Marin Moraru, Lorand Lohinszky, George Banu, Ovidiu Drimba, Mihnea Gheorghiu, Krzysztof Zanussi, Roman Polanski, Robert Wilson.

Evenimentul debutează cu filmul *Sanda Manu: lecții de viață... lecții de teatru*, realizat de Laurențiu Damian. Prezența pe ecran sau pe podium a profesoarei magnetizează. Descoperim împreună cu ea cât este de iubită. Se ovaționează mult. Maestrul Radu Beligan lăcrimează în timp ce dă citire superbului său *Laudatio*. Lacrimi în ochi au și membrii Senatului UNATC: rectorul Gelu Colceag, prorectorii Manuela Cernat și Adrian Titieni, decanii Nicolae Manda și Sorin Botoșeanu. Publicul care umple până la refuz sala, copleșit, împărtășește aceeași emoție. Printre invitați se află: Mariana Mihuț, Irina Petrescu, Ilinca Tomoroveanu, Coca Bloos, Victor Rebengiuc, Ion Caramitru, Valeriu Moiescu, Alexa Visarion, Sergiu Anghel, Doru Ana, Nicolae Scarlat, George Mihăiță, Mihai Constantin, Lia Bugnar, Dorina Chiriac, Vlad Ivanov, Claudiu Istodor. Cei de azi se întâlnesc cu imaginea lor de ieri.

Sanda MANU, Oana PELLEA și Radu BELIGAN

Timpul pe care l-au trăit îl regăsesc în viața și arta Sandei Manu. O bucățică din ei este și în ea. Căderea în amintiri produce o tulburare adâncă. Între timp, unii au îmbătrânit, alții s-au stins. Sala este bântuită de umbre celebre, colaboratori și prieteni de suflet: Octavian Cotescu, Leopoldina Bălănuță, Eugenia Popovici, George Constantin, Florian Pittiș, Ștefan Iordache.

Cu toții avem sentimentul că celebrăm triumful unei minunate cariere artistice. Biografia Sandei Manu însumează peste 100 de spectacole de teatru și televiziune. Producții remarcabile din marele repertoriu național și universal, care au făcut istorie, multe încununate cu prestigioase distincții. A participat cu reprezentații, *workshop*-uri și cursuri în străinătate. A avut 14 promoții de actori, mulți dintre ei, astăzi, nume reprezentative din teatrul și filmul românesc: Dorina Lazăr, Oana Pellea, Virginia Mirea, Cerasela Iosifescu, Cătălina Mustață, Lia Bugnar, Victoria Cociaș, Viviana Alivizache, Dorina Chiriac, Ana Ioana Macaria, Raluca Zamfirescu, Maria Dinulescu, Mircea Diaconu, George Mihăiță, Mihai Constantin, Vlad Ivanov, Claudiu Istodor, Gelu Nițu, Vlad Rădescu, Radu Gheorghe, Mircea Constantinescu, Mihai Calotă, Andi Vasluiuanu, Emil Hoștină, Ion Grosu, Răzvan Săvescu.

Sanda Manu primește multe declarații de dragoste. Radu Beligan spunea: „*Romulus cel Mare* de Dürrenmatt a fost prilejul de a mă îndrăgosti de Sanda Manu. A fost o muncă sub semnul iubirii și al înțelegerii depline. Consecvent atitudinii mele de elev silitor, păstrez caietul care conține jurnalul repetițiilor. Spectatorii au gustat din plin acest festin, piesa jucându-se 10 ani la rând. Rolul lui Romulus a însemnat una dintre marile victorii din cariera mea.”

Un pedagog extraordinar, care te trage către performanță, te molipsește și te încarcă de libertatea ei de creație. Omagiul generațiilor de studenți este adus de Oana Pellea. Uimește și impresionează mărturia ei: „I se spune Cobra. Asta nu numai pentru că te hipnotizează cu privirea ei, ci pentru că zâmbind te poate înghiți

Sanda MANU alături de membrii Senatului UNATC

cu totul fără urmă de regret. Așa a început înghițirea mea de către fenomenul Sanda Manu, căci vorbim de o forță a naturii. Sanda Manu e un bici. Un bici cu vârful înmuiat în iubire! A învățat generații la rând: rigoare și emoție. Cei ce am avut privilegiul să lucrăm cu ea o adorăm. Manu este profesorul ideal. Cei ce nu o cunoașteți... faceți ceva... ca privirea Cobrei să se oprescă asupra voastră. O să vă dea cea mai cinstită și adevărată radiografie a talentului și ființei voastre! Tot ce știu în această profesie m-a învățat Cobra – doamna Sanda Manu. Ea face parte din viața mea!”

După 56 de ani de profesie, Sanda Manu se consideră un om împlinit. Poartă o tandră recunoștință familiei unde a avut alături doi mari artiști: tatăl Ion Manu, o legendă în teatrul românesc, și soțul Ștefan Tapalagă. Respectul ei se îndreaptă spre profesorul George Dem Loghin și colegii ei de an Lucian Pintilie, Radu Penciulescu, Valeriu Moisescu, Mihai Dimiu. O puternică amintire o leagă de doi patriarhi ai regiei mondiale: Tovstonogov și Grotowski, la ale căror cursuri a participat.

Dacă teatrul i-a dat știință, soliditate, experiență, studenții i-au dăruit prospețimea, provocarea, inspirația pentru noi metode. Purtând însemnele academice – toga și pălăria în patru colțuri, Doctor Honoris Causa Sanda Manu declară: „Mulțumesc școlii mele. Ca studentă și profesoară am petrecut aici cele mai multe ore din viața mea. Nu există *fericire* mai mare decât o am eu în clipa asta. Nimic nu se întoarce înapoi atât de puternic și atât de adevărat ca dragostea unui copil, a unui tânăr pentru profesorul lui. Cred că educația este cel mai important lucru, acolo e viitorul. Aveți grijă de dascăli, aveți grijă de învățământ!”

SANDA MANU – CV

Absolventă a Facultății de Regie a Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din București în 1956.

ACTIVITATEA TEATRALĂ

Câteva dintre spectacolele reprezentative

Tăunul de Ethel Voynich (Teatrul Național Iași)

Lângă poarta Brandenburg de Erich Maria Remarque (Teatrul Nottara)

Pygmalion de G.B. Shaw (Teatrul Nottara)

Teroarea și mizeria celui de-al III-lea Reich de B. Brecht (Teatrul Nottara)

Vizita bătrânei doamne de Fr. Durrenmatt (Teatrul de Stat, Oradea)

Pațima roșie de M. Sorbul (Studioul „Casandra“)

Acest animal ciudat de G. Arout, după A.P. Cehov (Teatrul Nottara)

Frumoasă duminică de septembrie de Ugo Betti (Teatrul Nottara)

Crimă și pedeapsă după F. Dostoievski (Teatrul Nottara)

Caragiale... dar nu teatru (Studioul „Casandra“)

Diavolul alb de John Webster (Studioul „Casandra“)

Alcor și Mona după Mihail Sebastian (Teatrul de Comedie)

Să nu-ți faci prăvălie cu scară de Eugen Barbu (Teatrul Național București)

Mincinosul de Carlo Goldoni (Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“)

Anunț la mica publicitate de Natalia Ginzburg (Teatrul „L.S. Bulandra“)

Inimă rece de Eduard Covali (Teatrul Tineretului, Piatra Neamț)
Valiza cu fluturi de Iosif Naghiu (Teatrul Național București)
Ferma de David Storey (Teatrul L.S. Bulandra)
Într-o singură seară de Iosif Naghiu (Teatrul „L.S. Bulandra“)
Căsătoria de N. Gogol (Teatrul Național București)
Romulus cel Mare de Fr. Dürrenmatt (Teatrul Național București)
A treia țeapă de Marin Sorescu (Teatrul Național București)
Monolog cu fața la perete de Paul Georgescu (Teatrul Național București)
D'ale carnavalului de I.L. Caragiale (Teatrul Național București)
Luna dezmoșteniților de Eugene O'Neill (Teatrul „L.S. Bulandra“)
Cheile orașului Breda de Ștefan Berceanu (Teatrul Național București)
Bună seara, Domnule Wilde! după O. Wilde (Studioul „Casandra“)
Uite-I, nu e! de Mihaela Tonitza Iordache, după Ion Creangă (Teatrul „Ion Creangă“
 București)

Hatmanul Baltag de I.L. Caragiale și Negruzzi (Studioul „Casandra“)
Acul cumetrei Gurton de autor elisabetan anonim (Studioul „Casandra“)
Bolnavul închipuit de Molière (Teatrul Național Cluj-Napoca)

Spectacole de teatru montate la televiziune

Michelangelo de Al. Kirițescu
Apollon du Bellac de Jean Giraudoux
Gaițele de Al. Kirițescu
Pădurea de A.N. Ostrovski
Femeile savante de Molière
Moartea unui comis-voiajor de Arthur Miller
Mincinosul de Carlo Goldoni

Spectacole realizate în străinătate

Sâmbătă la Veritas de M.R. Iacoban (Teatrul Național din Weimar, R.D.G.)
Copiii soarelui de Maxim Gorki (Teatrul Național din Weimar, R.D.G.)
Pescărușul de A.P. Cehov (Teatrul Saratoga Springs, S.U.A.)
 Turnee în străinătate la: Belgrad (două Festivaluri BITEF, cu *Crimă și pedeapsă*
 și *Să nu-ți faci prăvălie cu scară*), Varșovia, Moscova, Riga, Berlin

ACTIVITATE PEDAGOGICĂ

Activitatea didactică a fost permanent paralelă cu activitatea teatrală. A predat la IATC (UNATC), la Catedra de Arta Actorului, începând din 1956 ca preparator, apoi asistent, lector, conferențiar, profesor, șef de catedră.

Pe scena „Casandrei“ a montat spectacole de absolvență

Chirița în Iași de Vasile Alecsandri
Caragiale... dar nu teatru
Diavolul alb de John Webster
Bolnavul închipuit de Molière
Montserrat de Emmanuel Roblès
Sâmbătă la Veritas de Mircea Radu Iacoban

Iadeș de Al. Macedonski

Conversații clasice (Prețioasele ridicole de Molière; *Un capriciu* de A. de Musset)

Voluptatea onoarei de L. Pirandello

Privește înapoi cu mânie de J. Osborne

D-ale carnavalului de I.L. Caragiale

Bună seara, domnule Wilde! de Eugen Mirea după *Ce înseamnă să fii onest* de O. Wilde

Cei din urmă de M. Gorki

Bărbați... femei (Apollon du Bellac de J. Giraudoux, *Omul, acest animal ciudat* de G. Arout, după Cehov, *Cuiul* de D.R. Popescu)

Hatmanul Baltag de I.L. Caragiale și I. Negruzzi

Mincinosul de Carlo Goldoni

Activitate pedagogică în străinătate

Participări cu lucrări la simpozioane, *workshop*-uri și cursuri la: Toronto (Canada), Moscova (U.R.S.S.), Varșovia (Polonia), Riccione (Italia)

Profesor invitat

1979–1981: Vicepreședinte al Comitetului pentru Formațiune Teatrală (Învățământ teatral) al Institutului Internațional de Teatru (ITI)

1981: Schidmore College (S.U.A.), cursuri pe teme de Cehov

1983: Havana (Cuba), cursuri de specialitate pentru actorii unui teatru care se înființa

1987: Schidmore College (S.U.A.), cursuri de *commedia dell'Arte*

1994–1998: Vicepreședinte executiv al UNITER

1997–2000: Membru al Comitetului executiv ITI

2000: Malmö (Suedia), cursuri pe teme shakespeariene

DISTINCȚII

1961 – Premiul Ministerului Învățământului pentru spectacolul *Alecsandri*

1967 – Premiul Ministerului Învățământului pentru spectacolul *Năpasta* de I.L. Caragiale

1971 – Premiul Ministerului Învățământului pentru spectacolul *Caragiale... dar nu teatru*

1971 – Premiul pentru Cel mai bun spectacol pentru copii *Inimă rece* de Eduard Covali

1976 – Premiul de comedie pentru *Romulus cel mare* de F. Dürrenmatt

1981 – Premiul pentru *A treia țeapă* de Marin Sorescu

1992 – Premiul de excelență al UNITER

1995 – Premiul de comedie pentru *Hatmanul Baltag* de I.L. Caragiale – I. Negruzzi

2001 – Premiul APTR (Asociația Profesioniștilor de Televiziune din România) pentru emisiuni de varietăți

2000 – Ordinul Național „Pentru Merit” în grad de cavaler

2009 – DOCTOR HONORIS CAUSA al UNATC „I.L. Caragiale” București